

Kosmické události v květnu 2008

(Časové údaje jsou ve středoevropském letním čase SELČ)

Viditelnost planet:

Merkur je vidět na večerní obloze; **Venuše** je nepozorovatelná; **Mars** je na obloze v první polovině noci; **Jupiter** je vidět ve druhé polovině noci; **Saturn** většinu noci kromě jitra; planety **Uran** a **Neptun** se nacházejí na ranní obloze.

Úkazy a události:

1. 5. 24h Uran v konjunkci s Měsícem (Uran 2,5° jižně)
2. 5. 15h Merkur v konjunkci s hvězdokupou Plejády (Merkur 2,5° jižně)
3. 5. Saturn v kvazikonjunkci s Regulem (2° 11' od Regula, v pozičním úhlu 254°)
3. 5. 15h Saturn v zastávce (začíná se pohybovat přímo)
5. 5. 14h Měsíc v novu
5. 5. 16h maximum meteorického roje éta Aquarid (slabé meteory, až 40/h)
8. 5. 1h Merkur v konjunkci s Měsícem (Merkur 1,6° jižně)
9. 5. 17h Jupiter v zastávce (začíná se pohybovat zpětně)
10. 5. 15h Mars v konjunkci s Měsícem
(zákryt Marsu Měsícem pozorovatelný u nás 14:18 – 15:19; časy platí pro Prahu)
12. 5. průlet sondy Cassini okolo Saturnova měsíce Titanu
12. 5. 6h Měsíc v první čtvrti
12. 5. 22h Měsíc v konjunkci s Regulem (Regulus 1,95° severně; zákryt mimo naše území)
13. 5. 3h Saturn v konjunkci s Měsícem (Saturn 3,8° severně)
14. 5. 6h Merkur v největší východní elongaci (21° 48' od Slunce)
16. 5. start kosmického teleskopu GLAST (Gamma-ray Large Area Telescope)
20. 5. 4h Měsíc v úplňku
21. 5. 3h planetka 2008 GR3 prolétá blízko Země (0,052 AU)
22. 5. 1h Měsíc v konjunkci s Antarem (Antares 1,07° severně; zákryt mimo naše území)
23. 5. 8h Mars prochází 1° severně od středu hvězdokupy M44 – Praesepe
24. 5. 14h Jupiter v konjunkci s Měsícem (Jupiter 2,9° severně)
25. 5. přistání sondy Phoenix na Marsu
26. 5. 23h Merkur v zastávce (začíná se pohybovat zpětně)
26. 5. 24h Neptun v zastávce (začíná se pohybovat zpětně)
27. 5. planetka 1995 CS prolétá v blízkosti Marsu (0,032 AU)
27. 5. 5h Neptun v konjunkci s Měsícem (Neptun 0,3° severně)
28. 5. průlet sondy Cassini okolo Saturnova měsíce Titanu
28. 5. 5h Měsíc v poslední čtvrti
29. 5. 12h Uran v konjunkci s Měsícem (Uran 3,3° jižně)
30. 5. planetka 2005 YY128 prolétá blízko Merkuru (0,022 AU)
31. 5. plánovaný start raketoplánu Discovery s japonským modulem Kibo k ISS

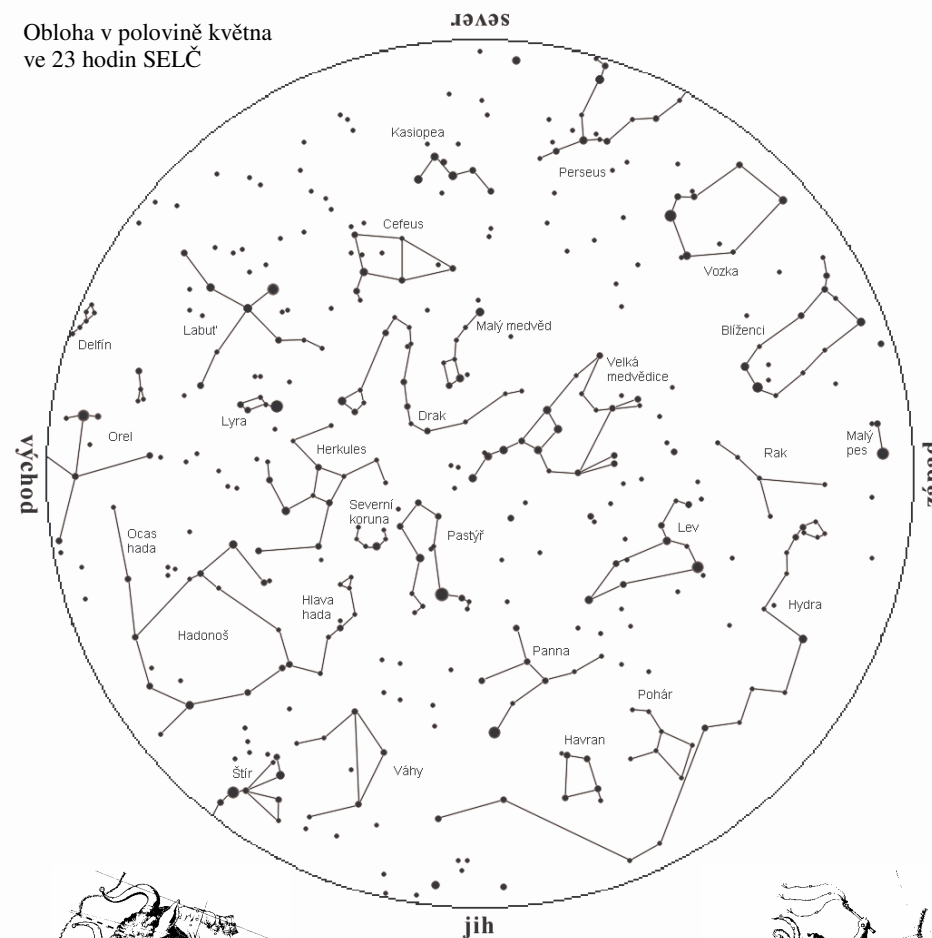
Zdroje: [1] Příhoda, P. aj. *Hvězdářská ročenka 2008*, HaP Praha, AsÚ AV ČR, Praha, 2007
[2] NASA, JPL *Space Calendar* [online]. [cit. 2008-04-15].
<<http://www2.jpl.nasa.gov/calendar/calendar.html>>.

MĚSÍČNÍK

HVĚZDÁRNA A PLANETÁRIUM

Hradec Králové

Obloha v polovině května
ve 23 hodin SELČ

květen 2008

programy Hvězdárny a planetária v Hradci Králové

květen 2008

POZOROVÁNÍ SLUNCE soboty v 15:00

projekce Slunce dalekohledem, sluneční aktivita, sluneční skvrny, při nepříznivém počasí ze záznamu

PROGRAM PRO DĚTI soboty v 16:00

jarní hvězdná obloha s astronomickou pohádkou
O holčičce, která si chtěla hrát s hvězdami v planetáriu,
starší dětské filmy, dalekohledy, případně pozorování

VEČERNÍ PROGRAM středy, pátky a soboty ve 20:00

jarní hvězdná obloha v planetáriu, výstava, film,
aktuální informace, dalekohledy, při jasné obloze pozorování

VEČERNÍ POZOROVÁNÍ středy, pátky a soboty ve 21:30

zajímavé objekty večerní oblohy **jen při jasné obloze!**

MIMOŘÁDNÉ POZOROVÁNÍ sobota 17. května

okolí a oblohy dalekohledem z věže vodárny 9-11 h, 14-16 h, 21-22 h
den otevřených dveří na věžovém vodojemu v NHK
ve spolupráci s Královéhradeckou provozní, a.s.

PŘEDNÁŠKY

Vývoj života v geologickém čase sobota 17. května v 18:00

hledání ztraceného času od prekambria po holocén

přednáší: Mgr. Vladimír Socha

Hvězdárny coby strážci času sobota 24. května v 18:00

a jejich klíčový význam pro námořní navigaci v minulosti

(Greenwich, Edinburgh, Klementinum)

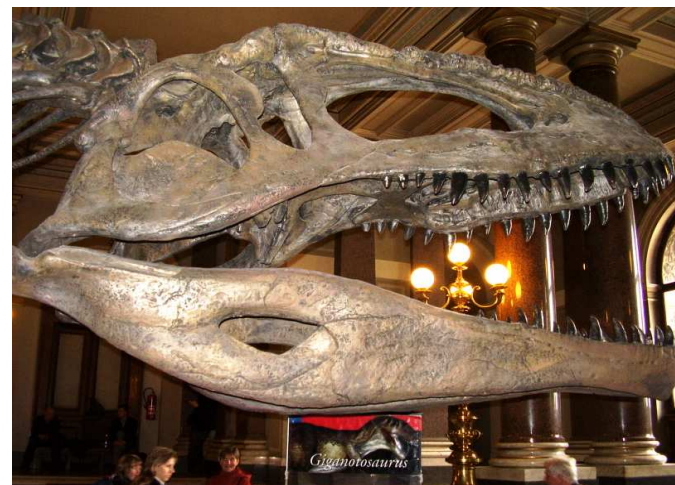
přednáší: Mgr. Pavel Chadima

Změna programu vyhrazena.

Vstupné 15,- až 50,- Kč podle druhu programu a věku návštěvníka.

Vývoj života v geologickém čase

Poznatky o vzniku a vývoji nejsložitější skupiny živočichů – obratlovců – v posledních dvou desetiletích doznaly ohromné kvalitativní proměny. Přes trestuhodnou strnulost, kterou dodnes vykazují osnovy školních učebnic, je současné pojetí mnoha vývojových linií velmi odlišné od dřívějšího. Například mezi interpretací dinosaurů před dvaceti lety a jejich dnešním zobrazováním snad již nemůže být větší rozdíl. Z dříve nemotorných a pomalých studenokrevných plazů se stali aktivními a rychlými zvířaty s vysokým stupněm metabolismu a v některých případech i tělesným pokryvem ve formě opeření. A proč by ne? Vždyť v širším smyslu jsou všichni ptáci malými, agilními formami dinosaurů.

Podobně významnou změnou prošlo i interpretační pojetí savcovitých plazů, létajících ještěřů nebo například neandrtálců. Všechny nové objevy vztahující se k vývoji vyspělých živočišných forem geologické historie naší planety – změny, které dosud nejsou obecně přijaty nebo dokonce známy – jsou také jedním z předmětů této přednášky. Člověk má v dnešní přetechizované době dojem, že se stal všemocným pánem této planety. Příliš brzy však zapomněl, že je jen jedním z mnoha milionů živočišných druhů, které nakonec vymřou – stejně jako nepředstavitelně dlouhá řada organismů před ním, sahající až do doby před téměř 4 miliardami let. Paleontologie je tedy vědou, která nás učí odpovídající pokoře vůči okolnímu prostředí – pokoře, která pramení z našeho poznání. Patří k němu i pouhá matematická logika – vždyť člověk by se v historii Země načrtnuté ve 24 hodinách objevil až ve 23. hodině a 58. minutě!

Vladimír Socha